

ЗАСОБИ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В АУДІЮВАННІ

Дослідники визначають компетентність в аудіюванні як здатність слухати автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту в умовах прямого й опосередкованого спілкування [1, с. 19-20].

Оволодіння та вдосконалення умінь і навичок іншомовного аудіювання неможливе без використання сучасних засобів навчання, що передбачають застосування інформаційних та телекомунікаційних технологій, зокрема, роботу з навчальними комп'ютерними програмами з іноземних мов, використання інтернет-ресурсів [4, с. 26].

Для формування компетентності в аудіюванні в ЗНЗ зазвичай використовують мультимедіа, аудіотексти-описи й фабульні аудіотексти.

Мультимедіа є інформаційною технологією, що являє собою сукупність прийомів і методів обробки, зберігання та передавання аудіовізуальної інформації. Вона поєднує в одному програмному продукті текст, графіку, аудіо- і відеоінформацію, анімацію. Мультимедійні технології надають учням вибір способів самостійного опрацювання навчального матеріалу і його подальшого представлення (презентації, відео, використання інтернет-ресурсів, підготовка проєктів тощо) [5, с. 56].

В аудіотекстах-описах представлено сукупність ознак об'єкта і фактів, які об'єднані загальною темою. Логічні зв'язки між окремими фактами є нестійкими, уможлиблюється їх перестановка, через що в аудіотексті-описі нелегко виділити головне й другорядне. Аудіотекст-опис складається переважно з простих речень, іноді з однорідними членами. Варіативність синтаксичних структур є обмеженою. Іноді зустрічаються складні речення для вираження відношень зв'язку чи протиставлення. В кожному реченні зазвичай описується один факт.

Визначальною ознакою фабульних аудіотекстів є динаміка подій, дій та вчинків персонажів. У фабульних аудіотекстах легко виділяється основне й другорядне. Між окремими фактами й епізодами існують логіко-сміслові (часові, умовні, причинні) зв'язки. Фабульні аудіотексти відрізняються

експліцитно вираженими смисловими зв'язками й відношеннями між окремими фактами. В них наявні складні синтаксичні конструкції, в яких виражається головна й детальна інформація [1, с. 24].

Іншими засобами формування компетентності в аудіюванні в ЗНЗ є автентичні, напівавтентичні й укладені (навчальні) аудіотексти. Перевагою автентичних аудіотекстів є те, що вони є зразками реальної комунікації з усіма властивими їй характеристиками: перебивання, повтори, виправлення, недомовка, надмірна емоційність, образність, менш чітка організація синтаксису тощо, що ускладнює розуміння.

Легшими для навчання є напівавтентичні аудіотексти, автентичні за своєю природою, але скорочені й модифіковані. Найлегшими є навчальні аудіотексти, укладені авторами НМК чи вчителем, оскільки в них враховується мовленнєвий досвід конкретного вікового контингенту [1, с. 25].

Невід'ємною складовою у формуванні компетентності в аудіюванні є аудіопосібники (фонограма) та відео посібники (відеофонограма), які належать до технічних засобів навчання. При використанні фонограми навчальна інформація спрямовується аудитивним каналом, при використанні відеофонограми – зоровим і слуховим каналами. Загальновизнаними є ті плюси, які дає використання аудіо та відеоматеріалів, особливо автентичних, при формуванні компетентності в аудіюванні в ЗНЗ. Передусім уможлиблюється багаторазове відтворення аудіозапису без зміни якості звучання. Однак фонограма є сенсорно обмеженою, оскільки діапазон надходження інформації обмежується лише звуковим каналом. Це неадекватно відображає характер реального мовленнєвого спілкування, де слухач має зорову опору на видимого співрозмовника, що значно полегшує процес аудіювання. Крім одночасного надходження інформації двома каналами відеофонограма уможлиблює одночасне подання мовної та позамовної інформації, а також її високу емоційну забарвленість. У процесі перегляду відеофрагменту учень чує іншомовне мовлення й водночас бачить міміку, жести тощо мовця, а також обставини, за яких здійснюється спілкування. В декодуванні інформації беруть участь зоровий, слуховий, а також мовленнєво-моторний аналізатори. Вираз обличчя персонажу є своєрідною зоровою опорою, яка певною мірою сприяє тому, що учень відтворює у внутрішньому мовленні почуте у відеофрагменті. Це створює умови для декодування і навіть прогнозування інформації [2, с. 76].

Засобом формування компетентності в аудіюванні в ЗНЗ слугує також аудіокнига. Аудіокнига – це текстовий матеріал художнього (чи нехудожнього) твору, представлений у друкованому вигляді (книжці) з ідентичним фонозаписом текстового матеріалу [6, с. 21]. Аудіокнига уможлиблює комбіноване звуко-зорове пред'явлення мовленнєвого повідомлення. В друкованому тексті можливе використання підкреслювань, особливого шрифту, кольору, схем, малюнків, заголовків тощо. При використанні аудіокниги читання й аудіювання функціонують одночасно. Оскільки смислове сприймання тексту супроводжується інтенсивним внутрішнім приговорюванням, зростає роль слухового сприймання інформації. Роль звукового сприймання художнього тексту значно підвищується, якщо його озвучили майстри художнього слова [2, с. 78].

Засобом формування англомовної компетентності в аудіюванні в ЗНЗ слугують малюнки (чи ілюстрації) як орієнтири-підказки для подальшого відтворення змісту. Вони сприяють смисловій здогадці, пробуджують в учнів інтерес до змісту, допомагають утримувати в пам'яті послідовність викладених в аудіотексті фактів, покращують точність і повноту розуміння, сприяють сегментації мовленнєвого потоку, збільшують «пропускну здатність» слухового аналізатора за рахунок зорового сприйняття [3, с. 43].

Список використаної літератури

1. Бігич О. Б. Методика формування іншомовної компетентності в аудіюванні. *Іноземні мови*, 2012, 2 (70), 19-30.
2. Бігич О. Б. Навчання аудіювання. *Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах у структурнологічних схемах і таблицях* : [навч. посібник]. Київ : Ленвіт, 2004, 76-84.
3. Бігич О. Б. Способи контролю розуміння почутого / прочитаного англомовного повідомлення молодшими школярами. *Іноземні мови*, 2001, 2, 42-44.
4. Грицик Н. В. Технологія подкастингу викладанні іноземної мови (за професійним спрямуванням). *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Педагогічні науки*, 2015, № 124, 24-26.

5. Крюкова Є. С., Павлович А. В. Використання сучасних технологій у вивченні іноземної мови. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*, 2019, 62, Т. 1, 54-58.

6. Черниш В. В. *Навчання англomовного читання та аудіювання із застосуванням аудіокнижок художніх творів (середня загальноосвітня школа з поглибленим вивченням іноземної мови)* : автореф. дис. канд. пед. наук : спец. 13.00.02 «Теорія і методика навчання : германські мови». Київський національний лінгвістичний університет, Київ, 2001.

Анна Колеснік (м. Вінниця)

ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ЧИТАННЯ ЗАСОБАМИ АВТЕНТИЧНИХ МАТЕРІАЛІВ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У СТАРШИХ КЛАСАХ ЗАГАЛЬНО - ОСВІТНЬОЇ ШКОЛИ

Щоб вільно володіти іноземною мовою, потрібно набути необхідного рівня навичок іншомовної комунікації, достатніх для спілкування в певних сферах життя. З шести рівнів володіння мовою, рекомендованих Радою Європи, прийнятним для випускників загально освітніх навчальних закладів є рівень B1 (незалежний користувач). Він забезпечує досягнення функціональної грамотності в оволодінні мовою, що дійсно дає можливість мовленнєвої взаємодії з носіями мови як з особистою метою, так і з метою міжнародної співпраці.

Актуальність теми полягає в тому, що саме в автентичному тексті представлені широкий вибір лексики і правильне граматичне оформлення висловлювання, а також змістовна сторона, що відіграє важливу роль та містить інформацію про культуру країни; відтворено національну специфіку країни, мова якої вивчається; інформацію, яка є цікавою та значущою для учнів і відповідає їх потребам та інтересам. Такий текст викликає певну реакцію, стимулює розумову діяльність учнів на уроках іноземної мови. Жанрова різноманітність дозволяє навчати учнів старших класів сприймати інформацію